

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [fr](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska. Översättningen till är dock redan färdig.

[franska](#)

Swipe to change

Nationella allmänna domstolar

Belgien

Detta avsnitt ger en överblick av det allmänna domstolsväsendet i Belgien.

Det finns ingen officiell översättning av den språkversion du tittar på.

Här kommer du till en maskinöversatt version av innehållet. Maskinöversättningen tillhandahålls enbart för att bidra till förståelsen av texten. Ägaren av sidan tar inget som helst ansvar för kvaliteten på den maskinöversatta texten.

-----svenska-----bulgariskaspanskatjeckiskadanskatyskaestniskagrekiskaengelskakroatiskaitalienskalettiskalituiska
ungerskamaltesiskapolskaportugisiskarumänskasklovakiskaslovenskafinska

Allmänna domstolar – inledning

Högsta domstolen

Kassationsdomstolen (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*) är den högsta rättsliga instansen, "domstolarnas domstol", och har sitt säte i Bryssel.

Brottmålsdomstol med jury

I de tio provinserna och huvudstadsregionen Bryssel finns **brottmålsdomstolar med jury** (*Cour d'Assises/Hof van Assisen*). Detta är inte en permanent domstol utan den upprättas från fall till fall då ett brott hänskjuts till den.

Appellationsdomstolar

Det finns fem **appellationsdomstolar** (*Cour d'appel/Hof van beroep*) i Belgien.

Bryssel (för provinserna Brabant wallon, Vlaams-Brabant och Bryssels huvudstadsregion)

Liège (för provinserna Liège, Namur och Luxemburg)

Mons (för provinsen Hainaut)

Gent (för provinserna West-Vlaanderen och Oost-Vlaanderen)

Antwerpen (för provinserna Antwerpen och Limburg)

Det finns också fem **arbetsöverdomstolar** (*Cour du travail/Arbeidshof*). De är appellationsdomstolar specialiserade på arbetsrättsliga frågor, och finns i domkretsarna för ovan nämnda appellationsdomstolar.

Distriktsdomstolarna

Det finns 13 **distriktsdomstolar** (*Tribunal de première instance/Rechtbank van eerste aanleg*) i Belgien, en för varje domkrets och (*arrondissement judiciaire/gerechtelijk arrondissement*) två i Bryssels domkrets – en nederländsk- och en franskspråkig.

Arbetsdomstolarna: Det finns nio arbetsdomstolar i Belgien – i princip en i varje appellationsdomstols verksamhetsområde, med undantag för Brysselsdomstolens verksamhetsområde där de finns i Leuven, Nivelles och Bryssel och för Eupen i den tyskspråkiga delen av landet.

Handelsdomstolar: Det finns nio handelsdomstolar i Belgien, dvs. i princip en i varje appellationsdomstols verksamhetsområde, med undantag för Brysselsdomstolens verksamhetsområde där handelsdomstol finns i Leuven, Nivelles och Bryssel och för Eupen i den tyskspråkiga delen av landet.

Lägre instanser och närdomstolar

Fredsdomare: Det finns 187 fredsdomare i Belgien, en per kanton (*canton judiciaire/gerechtelijk kanton*).

Slutligen finns 15 **polisdomstolar** (*Tribunal de police/Politie rechtbank*) i Belgien.

Domstolarnas behörighet:

Fredsdomare

Fredsdomaren handlägger **tvistemål och handelsrättsliga mål** som rör belopp under 1 860 euro. Fredsdomaren har likaledes bl.a. befogenhet att pröva hyrestvister, grannstvister, tvister om servitut, expropriering samt provisoriska åtgärder mellan makar. När saken gäller belopp på över 1 240 euro kan fredsdomarens beslut **överklagas** till distriktsdomstol eller handelsdomstol, beroende på om det rör sig om en civilrättslig eller handelsrättslig tvist.

Polisdomstolen

Polisdomstolen har **straffrättslig och civilrättslig** behörighet att pröva enkla förseelser, exempelvis trafikböter, bötesbelagda överträdelse, brott mot särlagstiftning (t.ex. lagstiftning om jordbruksmark och annan egendom på landsbygden (*Code rural*) och skogslagstiftningen), yrkanden om ersättning för skada efter trafikolycka samt brott mot trafikregler. Polisdomstolens avgöranden kan **överklagas** till distriktsdomstolen om saken gäller belopp över 1 240 euro, utom i de fall som räknas upp i processlagen.

Distriktsdomstolen

Distriktsdomstolen är behörig i alla tvister utom de som enligt lag ska handläggas av andra domstolar. Det är detta som kallas distriktsdomstolarnas **restbehörighet**.

Distriktsdomstolen är uppdelad i avdelningar: **tvistemålsavdelningen**, **brottmålsavdelningen** och **ungdomsavdelningen**. Sedan 2007 finns en **straffverkställighetsavdelning** i distriktsdomstolarna i Antwerpen, Bryssel, Oost-Vlaanderen, Liège och Hainaut.

Distriktsdomstolarnas tvistemålsavdelning

Tvistemålsavdelningen handlägger **ärenden som rör privatpersoner** (exempelvis skilsmässor, familjefrågor och adoption). Den är också behörig i tvister som rör belopp över 1 860 euro, arvsfrågor, upphovsrättsliga frågor och överklaganden av fredsdomares beslut.

Distriktsdomstolarnas brottmålsavdelning

Brottmålsavdelningen är en straffrättslig instans som är behörig att utdöma straff för alla slags **överträdelse** samt **brott som ingår i dess behörighet**, som svindleri, bedrägeri, vållande till annans död, inbrottsstöld, rån. Den är också högre instans för överklagande av polisdomstolens beslut.

Ett ärende kan gå vidare till brottmålsavdelningen genom att åklagaren själv väcker talan, den civilrättsliga parten inger en stämningsansökan eller genom beslut av domstolens åtalsavdelning (*Chambre du conseil/Raadkamer*) som efter avslutad förundersökning avgör om ärendet ska överföras till brottmålsavdelningen eller inte.

Distriktsdomstolens **åtalsavdelning** är en förundersökningsinstans som består av en av distriktsdomare och som avgör om skäl finns för att överföra ärendet till brottmålsavdelningen eller beslutar att åtal inte ska väckas. Det är också den som beslutar om den tilltalade ska vara frihetsberövad eller frigges, i förekommande fall villkorligt, antingen en månad i taget eller ett kvartal i taget om det rör sig om ett brott som inte kan prövas av domstolens brottmålsavdelning.

Frihetsberövande i avvaktan på rättegång är en säkerhetsåtgärd som innebär att en person som misstänks för brott kvarhålls i väntan på rättegången. Åtgärden vidtas för att förhindra att den misstänkte håller sig undan vid tidpunkten för rättegången, begår nya brott, försöker undanröja bevis eller tar kontakt med tredje man (exempelvis i ett försök att påverka vittnen eller medbrottslingar). En misstänkt som frikänns eller vars åtal läggs ner kan vända sig till justitieministeriet och begära ersättning (*indemnité en cas de détention inopérante/vergoeding wegens onwerkzame hechtenis*) för den tid frihetsberövandet varat. Två villkor måste vara uppfyllda för att denna ersättning ska utbetalas: Frihetsberövandet måste ha varat i mer än åtta dagar och frihetsberövandet eller kvarhållandet i häkte ska inte ha orsakats av den misstänktes eget uppförande. Ministeriet är mycket strikt vid bedömningen av det sistnämnda kriteriet. Beslut av distriktsdomstolens åtalsavdelning kan **överklagas** till appellationsdomstolens avdelning för fullföljda brottmål (*Chambre des mises en accusation /Kamer van inbeschuldigingstelling*), som alltså är appellationsdomstolens förundersökningsavdelning.

Distriktsdomstolarnas ungdomsavdelning

Ungdomsavdelningen behandlar framför allt ärenden som rör 1965 års lag om skydd för barn och unga, som fråntagande av vårdnad, placering av minderåriga i familjehem eller slutna anstalter samt ärenden som rör ungdomsbrottslighet.

Domstolen beslutar inte om straff för minderåriga brottslingar utan beslutar om **åtgärder** för deras vidkommande. I praktiken kan domstolen ge den minderåriga en reprimand, besluta om placering i familjehem eller på ungdomsvårdsskola tillsammans med andra ungdomar under bevakning, ålägga den minderåriga samhällstjänst eller till och med i vissa undantagsfall sätta den minderåriga provisoriskt i fängelse. Ungdomsavdelningen beslutar om **övervakande, förebyggande eller utbildande åtgärder**. Om den minderåriga som begått brott har fyllt 16 år kan ungdomsavdelningen under vissa omständigheter fransäga sig sin behörighet. Den minderåriga hörs då vid en särskild avdelning vid ungdomsavdelningen som i detta fall agerar brottmålsavdelning. Vid särskilt grova brott, som exempelvis mord, kan en minderårig undantagsvis överföras till en brottmålsdomstol med jury, trots sin ålder. Ungdomsavdelningen kan också vidta åtgärder mot föräldrar som inte uppfyller sina skyldigheter mot barnen (våld mot barnet, maktmissbruk, undermåliga levnadsförhållanden osv.). I akuta fall kan åtgärder vidtas mycket snabbt för att skydda barnet.

I en lag som i juli 2011 röstades igenom parlamentets undre kammare och överlämnades till senaten föreslås införandet av separata familje- och ungdomsavdelningar vid förstainstansdomstolar. Enligt lagförslaget skulle förstainstansdomstolarnas familjeavdelning ta över en del befogenheter från fredsdomarna och från ungdomsavdelningarna.

Distriktsdomstolarnas straffverkställighetsavdelning

Straffverkställighetsavdelningen fattar beslut om den externa rättsliga ställningen för personer som dömts till frihetsstraff. De beslutar om följande åtgärder: **begränsat frihetsberövande, elektronisk övervakning, villkorlig frigivning** och **tillfällig frigivning** i avvaktan på utvisning ur landet eller utlämning. Åklagaren och den dömde kan väcka kassationstalan mot straffverkställighetsavdelningens beslut.

Överklaganden av distriktsdomstolens beslut

Med undantag för beslut som fattats av straffverkställighetsavdelningen kan alla parter eller åklagaren, om de inte är nöjda med distriktsdomstolens dom, **överklaga** domen om den har meddelats i första instans, dvs. om det inte rör sig om ett ärende som redan prövats av en polisdomstol eller en fredsdomare och sedan överklagats till distriktsdomstolen. I sådana fall är det appellationsdomstolen som prövar målet, oavsett om det behandlats av tvistemålsavdelningen, brottmålsavdelningen eller ungdomsavdelningen.

Arbetsdomstolen

Arbetsdomstolen är behörig i **sociala frågor** som socialförsäkringsfrågor (pensioner, arbetslöshet osv.), arbetsrättsliga tvister (anställningsavtal, arbetslagstiftning osv.) och mål om arbetsolyckor. Den har även befogenhet att fatta beslut i fråga om ansökningar om **kollektiv skuldreglering** från enskilda personer.

Arbetsdomstolen består av **flera avdelningar**. Om inget annat föreskrivs i processlagen består varje avdelning av en lagfaren domare som ordförande och två lekmannadomare. Beroende på vilken typ av tvist som domstolen handlägger kan lekmannadomarna företräda arbetstagare, arbetsgivare eller egenföretagare. Lekmannadomarna utnämns efter nominering från arbetsmarknadens parter (arbetsgivare, anställda, arbetstagare eller egenföretagare). Åklagarmyndigheten kallas här för *auditorat du travail/arbetsauditoraat* och åklagaren för *auditeur du travail/arbetsauditeur*.

Om parterna inte är eniga med arbetsdomstolens beslut kan de **överklaga** det till arbetsöverdomstolen.

Handelsdomstolen

Handelsdomstolen prövar **tvister mellan näringsidkare** när det omtvistade beloppet är på **mer än 1 860 euro** men även specifika ärenden som **konkurser** eller **tvister mellan aktieägare i ett bolag**. Handelsdomstolen prövar även överklaganden av fredsdomarnas beslut i handelsrättsliga ärenden.

Handelsdomstolarnas avdelningar består av en yrkesdomare och två specialistdomare. De sistnämnda nomineras av olika organisationer som företräder näringslivet och industrin. De väljer sina kandidater bland näringsidkare, företagsledare, företagsrevisorer och revisorer. Åklagarmyndigheten företräds av medlemmar av distriktsdomstolens åklagarmyndighet (*parquet/parket*).

Om parterna vill bestrida handelsdomstolens beslut kan de **överklaga** det till appellationsdomstolen. Den överklagade domen måste dock ha meddelats i första instans och det får alltså inte handla om en dom mot ett tidigare beslut av en fredsdomaren.

Appellationsdomstolar och arbetsöverdomstolar

Appellationsdomstolen består av flera kamrar:

Tvistemålskammaren (*Chambre civile/Kamer voor burgerlijke zaken*) granskar överklaganden av avgöranden i första instans från distriktsdomstolarnas tvistemålsavdelningar och handelsdomstolarna.

Appellationsdomstolarnas **brottmålskammare** (*Chambre correctionnelle/Kamer voor correctionele zaken*) prövar överklaganden av avgöranden i första instans från distriktsdomstolarnas brottmålsavdelningar.

Ungdomskammaren (*Chambre de la jeunesse/Jeugdkamer*) prövar överklaganden av avgöranden i första instans från distriktsdomstolarnas ungdomsavdelningar.

Appellationsdomstolens **avdelning för fullföljda brottmål** (*Chambre des mises en accusation/Kamer van inbeschuldigingstelling*) är den förundersökningsinstans som handlägger överklaganden av beslut från distriktsdomstolens åtalsavdelning. Det är också denna avdelning som beslutar om någon som misstänks ha begått grövre brott, tryckfrihetsbrott eller politiska brott ska åtalas i brottmålsdomstol med jury.

Liksom vid arbetsdomstolen består **arbetsöverdomstolens** avdelningar av en yrkesdomare och två eller fyra företrädare för arbetsmarknadens parter. Arbetsöverdomstolen prövar överklaganden av domar från arbetsdomstolarna.

Brottmålsdomstol med jury

Brott

Den som står åtalad för ett brott som är för grovt för att tas upp i brottmålsavdelningen kallas till en brottmålsdomstol för att dömas av en jury.

Denna brottmålsdomstols ordförande är en lagaren domare och biträds av två assessorer, som även de är lagfarna domare. De uttalar sig inte om den tilltalades skuld. Det är jurymedlemmarna som avgör om den tilltalade är skyldig till brottet eller inte. Jurymedlemmarna utses genom lottning bland allmänheten. Till jurymedlem kan alla belgiska medborgare mellan 28 och 65 år kallas om de åtnjuter fulla samhällsliga och politiska rättigheter, kan läsa och skriva, inte har dömts till fängelse i mer än fyra månader eller till samhällstjänst i mer än 60 timmar.

Förfaranden i brottmålsdomstolar med jury inleds med att åtalsakten läses upp. Den är en sammanfattning av de huvudsakliga resultaten av förundersökningen. Därefter hörs vittnen och de parter som berörs av förundersökningen. Dessa förhör ska göra det möjligt för juryn, som inte fått ta del av undersökningshandlingarna, att bilda sig en egen uppfattning. Åklagaren lägger därefter fram sin sakframställan, de civilrättsliga parterna yttrar sig och advokaterna håller sina pläderingar. Den tilltalade hörs också. Han eller hon ska besvara frågorna från rättens ordförande, förklara sig kring omständigheterna och kan även förklara sig oskyldig. Efter förhandlingarna drar sig de **tolv jurymedlemmarna** tillbaka för överläggningar bakom lyckta dörrar. De ska yttra sig om huruvida den tilltalade är skyldig eller ej. Juryn beslutar genom röstning och beslutet kan vara nyanserat. Juryn kan till exempel finna att den tilltalade är skyldig men att det finns förmildrande omständigheter. Om den tilltalade förklaras skyldig överlägger de lagfarna domarna med juryn om vilket straff som ska utdömas. Detta beslut fattas med absolut majoritet. Beslutet att fälla måste vara motiverat.

I princip kan domar från brottmålsdomstolar med jury inte överklagas. Den dömde, den civilrättsliga parten och åklagaren kan dock väcka kassationstalan vid **kassationsdomstolen**. Om en dom kasseras, det vill säga ogiltigförklaras av kassationsdomstolen, återförvisas målet till en annan brottmålsdomstol med jury som får pröva saken på nytt.

Tryckfrihetsbrott och politiska brott

För att det ska bli tal om tryckfrihetsbrott måste den brottsliga texten vara spridd i flera exemplar genom ett tekniskt förfarande. Ett politiskt brott är ett brott som begås med politiska motiv och för politiska ändamål. Brottmålsdomstolar med jury provar politiska brott och tryckfrihetsbrott genom allmänt åtal, med undantag för sådana tryckfrihetsbrott som har rasistiska eller främlingsfientliga motiv.

Kassationsdomstolen

Kassationsdomstolen står som **garant för domstolarnas enhetliga rättstillämpning**. Dess behörighet omfattar hela landet. Den prövar inte målet i sak utan enbart rättsfrågor. Kassationstalan kan bara väckas **på grundval av juridiska motiv**, det vill säga för att pröva om ett avgörande strider mot lagen eller en allmän rättsprincip. Kassationstalan kan bara väckas mot beslut eller domar i sista instans, alltså beslut som inte kan överklagas.

Kassationsdomstolen består av en förste ordförande, en ordförande, sektionsordförande och råtsråd. Åklagarmyndigheten företräds här av allmänna åklagaren vid kassationsdomstolen eller en generaladvokat. Kassationsdomstolen består av **tre kammare**: Den första granskar tvistemål och handelsrättsliga mål, skattemål och disciplinärenden, den andra granskar brottmål och den tredje granskar tvister som gäller arbetsrätt och socialförsäkringsärenden. Varje kammare har en fransk och en nederländsk avdelning. I varje avdelning finns i regel fem råtsråd.

Innan domarna uttalar sig tar de del av slutsatserna från det **åklagaren** vid kassationsdomstolen. Kassationsdomstolen kan besluta att avvisa kassationstalan. Om de framförda argumenten inte godtas, avvisas talan och den omtvistade domen blir slutgiltig. Om kassationsdomstolen anser att det omtvistade beslutet strider mot lagen, ogiltigförklaras beslutet helt eller delvis och med eller utan återförvisning. Om ärendet ska omprövas i sak kasseras det med återförvisning och ska då omprövas av en domstol på samma nivå som den domstol som meddelade den kasserade domen. Det är aldrig samma domstol som omprövar ärendet.

Anmärkning

Noteras bör att brottmålskamrarna vid appellationsdomstolar och brottmålsdomstolar med jury, liksom distriktsdomstolarnas brottmålsavdelning och polisdomstolarna (i straffrättsliga mål) vid sidan av tvistemålsdomstolarna också har behörighet att pröva enskilda anspråk med anledning av brott (framför allt om skadestånd) från civilrättsliga parter, dvs. brottsoffer i vid bemärkelse.

Rättsdatabaser

Mer information om under- och överrätter finns på det belgiska [rättsväsendets webbportal Juridat](#) (på franska och nederländska).

Är tillgången till databasen kostnadsfri?

Ja, tillgången till databasen är **kostnadsfri**.

Länkar

[Den federala offentliga tjänsten på rättsområdet](#) (på franska och nederländska).

Senaste uppdatering: 17/09/2015

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.